

Nr 819

Av fru Segerstedt Wiberg, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 174, angående statsbidrag till politiska partier.

(Lika lydande med motion nr 969 i Andra kammaren)

I proposition nr 174 föreslår chefen för justitiedepartementet att de politiska partierna skall erhålla bidrag på sammanlagt 23 milj. kronor för nästa kalenderår. Ehuru ingen lagtext fogats till förslaget framgår av propositionens ordalag att det inte är tal om en engångsföreteelse. I stället skall införas ett för svensk demokrati hittills okänt fortlöpande system. Hur chefen för justitiedepartementet kommit att föreslå just summan 23 milj. kronor för nästa år anges inte och inte heller vilka belopp som skall lämnas i framtiden. Man får endast veta att departementschefen funnit det vara önskvärt att totalramen för stöd till partiernas verksamhet blir 25 milj. kr. Han låter även förstå att det föreslagna partistödet bör ersätta det tidigare föreslagna presstödet på samma belopp. Eftersom han dessutom vill låta de etablerade partierna fritt förfoga över sina andelar av partistödet framstår sambandet mellan de båda förslagen mycket klart. För det fria ordet kan följderna bli ödesdigra.

Av propositionen framgår att bidragen till partierna skall fördelas så att de gagnar den bestående ordningen. Den nya partisammanslutning som endast har en representant i riksdagen kan inte erhålla bidrag enligt den föreslagna ordningen. I konsekvens med detta förfarande hålles även tidningar vilka inte är anslutna till de etablerade partierna också utanför möjligheterna att erhålla bidrag. Tydligt är sålunda att genom det föreslagna systemet ges hjälp att permanenta befintliga och att försvåra uppkomsten av nya partier. Hinder reses mot det fria spel som kan leda till uppkomsten av nya partier och grupperingar och till bortdöendet av sådana som inte längre äger livskraft.

I propositionen heter det: "Ett statligt stöd som täcker en väsentlig del av de politiska partiernas utgifter måste alltid bli en fråga av största betydelse för det politiska livet och för demokratiens arbetsvillkor. Beslutet om ett sådant stöd är av den karaktären att det bör ha förankring i en bred opinion."

Mot dessa ord torde inte finnas anledning att protestera. Men ett instämmande leder till kravet att den breda opinionen också skall erhålla möjlighet att ge sin mening till känna. Så har inte skett. Inget förslag om partistöd har lagts fram så att det svenska folket i val kunnat ange sin villighet

att skattevägen understödja de olika politiska partierna. Inte heller har någon utredning företagits i frågan. Propositionens enda bakgrund i detta hänseende är den starka kritik som under remissbehandlingen riktats mot förslaget om ett presstöd. För kritiken redogöres knappast alls i propositionen. Departementschefen nöjer sig med att dröja vid LO:s svar som av allmänt kända skäl är positivt.

Inte ens riksdagen anses böra få tillfälle till en mera ingående granskning innan den fattar det beslut som "bör ha förankring i en bred opinion". Propositionen avlämnades så sent att den inte kan bli föremål för behandling förrän tidigast den 30 november. Detta leder till att om beslut skall fattas i den föreslagna ordningen måste hela behandlingen bli minst sagt summarisk. Då förslaget om ett statligt partistöd är av största betydelse för det politiska livet och följaktligen för hela den svenska demokratien kan ett sådant förfarande inte vara tillrådligt.

Med stöd av ovanstående hemställes, att riksdagen måtte avslå proposition nr 174.

Stockholm den 30 november 1965

Ingrid Segerstedt Wiberg